

SPIS TREŚCI:

I OGÓLNA CHARAKTRYSTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. WPROWADZENIE
2. FORMY PRZEMOCY W RODZINIE
3. CYKLE I DYNAMIKA PRZEMOCY W RODZINIE
4. MITY I STEREOTYPY DOTYCZĄCE PRZEMOCY W RODZINIE

II DIAGNOZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY TWORÓG
2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY TWORÓG W LATACH 2009 – 2011
 - 2.1 DANE KOMISARIATU POLICJI W TWOROGU
 - 2.2 DANE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TWOROGU
 - 2.3 DANE SĄDU REJONOWEGO W TANOWSKICH GÓRACH ORAZ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH Z TERENU GMINY TWORÓG
3. PODSUMOWANIE

III CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU
2. SZCZEGÓŁOWE CELE PROGRAMU

IV DZIAŁANIA PROWADZĄCE DO REALIZACJI CELÓW

V ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

VI ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU ORAZ BUDOWĘ GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. ZASOBY INSTYTUCJONALNE
2. ZASOBY KADROWE
3. WSPÓŁPRACA
4. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ

VI MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

VII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. WPROWADZENIE

Przemoc jest jednym z najczęściej pojawiających się zjawisk patologicznych w rodzinie. Występuje niezależnie od poziomu wykształcenia, statusu społecznego, materialnego czy kręgu kulturowego rodziny.

Wymienia się cztery główne formy przemocy: przemoc fizyczną, znęcanie się psychiczne i/lub emocjonalne, wykorzystywanie seksualne oraz zaniedbywanie. Ostatnio coraz częściej mówi się o jeszcze jednym rodzaju przemocy – przemocy ekonomicznej.

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to: *„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”*

Aby podkreślić jak ważnym problemem jest problem przemocy w rodzinie warto zastanowić się jaką rolę w życiu człowieka odgrywa rodzina. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

2. FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

W literaturze przedmiotu najczęściej opisuje się 4 formy przemocy domowej:

1. przemoc fizyczna;
2. przemoc psychiczna;
3. przemoc seksualna;
4. zaniedbanie.

Przemoc fizyczna - nieprzypadkowe obrażenia poniesione w wyniku przemocy ze strony sprawcy, z którym ofiara pozostaje w relacjach bliskości. Ta forma przemocy obejmuje wszystkie obrażenia, które nie są skutkiem wypadku. Istnieją też przykłady pokrywania się przemocy fizycznej z psychiczną, jest tak wtedy, gdy sprawca stosuje przymus z udziałem siły fizycznej do podejmowania decyzji i działań niewygodnych i krzywdzących w odczuciu

ofiary. Ofiarami przemocy fizycznej są zarówno dorośli jak i dzieci. Przemoc fizyczna obejmuje wiele form zachowań, które występują w postaci:

1. czynnej - wszelkie formy bicia, kopania, uderzania, zadawanie ran ciętych, usiłowanie i dokonanie zabójstwa, popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp;
2. biernej – przejawiające się w postaci zakazów mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych, wszelkie zakazy powodujące ograniczenie drugiej osoby w tym ograniczenie snu, pożywienia itp.

Przemoc psychiczna – znęcanie psychiczne jest nieuchwytną formą złego traktowania, nie pozostawia widocznych śladów, trudno jest cokolwiek udowodnić sprawcy. Pozostawia urazy w psychice na długie lata, a jednocześnie może być niezauważona nawet przez wnikliwego obserwatora. Przemoc psychiczna to: poniżenie, upokorzenie, odrzucenie, pozbawienie ofiary osobistej mocy, co jest dla niej szczególnie dolegliwe, powoduje brak chęci podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do przerywania ciągu aktów przemocy, jest również wyjściem w kierunku wyuczonej bezradności. Przykładem stosowania przemocy psychicznej mogą być następujące działania:

1. izolacja społeczna – kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami;
2. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów;
3. osłabienie, doprowadzenie do przemęczenia – tu celem jest minimalizacja fizycznej i psychicznej możliwości stawiania oporu;
4. stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej;
5. groźby – nasilają lęk i rozpacz;
6. przychyłność od czasu, do czasu – motywuje pozytywną skłonność do uległości;
7. demonstrowanie wszechwładzy – wskazuje na daremność stawiania oporu;
8. degradowanie – rodzi przekonanie, że opór bardziej naruszy szacunek do samej siebie i poczucie własnej wartości niż kapitulacja.

Przemoc seksualna – zmuszanie do różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy. Podobnie jak w przypadku innych form przemocy, tak i ta, dotyczy zarówno dorosłych, jak i dzieci. Literatura wymienia aż siedem typów wykorzystania seksualnego dziecka. Przemoc seksualna ma miejsce również w małżeństwie. Dotyczy ona wówczas gwałtu oraz zmuszania lub nakłaniania do prostytucji. Wyodrębnione zostały trzy rodzaje gwałtu w małżeństwie: gwałt agresywny (z pobiciem), gwałt nieagresywny niezwiązany z maltretowaniem fizycznym, gwałt obsesyjny. Wydaje się, że przemoc seksualna jest najbardziej krzywdząca, ponieważ skupia w sobie zarówno elementy psychicznego jak i fizycznego wykorzystania. Przykładem stosowania przemocy seksualnej mogą być następujące działania:

1. wymuszanie pożycia seksualnego;

2. wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

Zaniedbanie – jest rozumiane jako niezapewnienie lub uniemożliwienie zaspokojenia potrzeb jednostce zależnej. Zaniedbanie dotyczy dzieci, ale i osób dorosłych, cierpiących na różne choroby, nieumożliwiające im normalne funkcjonowanie. Obejmuje również osoby, które z powodu podeszłego wieku potrzebują wsparcia (w tym także emocjonalnego) oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi. Istnieją 2 rodzaje zaniedbania:

1. zaniedbanie fizyczne – brak należytej opieki w tym lekarskiej, wszelkie zaniedbania fizyczne ofiary. Jest szczególnie dolegliwa dla dzieci oraz dla osób zależnych od opieki domowników;
2. zaniedbanie psychiczne – obojętność, nieokazywanie pozytywnych uczuć, lekceważenie emocjonalne, lekceważenie psychicznych potrzeb ofiary (w tym materialnych).

Ostatnio coraz częściej mówi się o jeszcze jednej formie przemocy jest to:

Przemoc ekonomiczna - która może charakteryzować się m.in. poprzez: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.

3. CYKLE I DYNAMIKA PRZEMOCY W RODZINIE

Dla lepszego zrozumienia dlaczego tak trudno osobom doznającym przemocy zmienić swoją sytuację, ważne jest przyjrzenie się relacji między sprawcą, a ofiarą przemocy. Zdecydowana większość ofiar nie doświadcza przemocy w sposób ciągły. Przemoc ma bowiem cykliczny charakter. Występowanie tych cykli pomaga wyjaśnić proces wiktymizacji (stawania się ofiarą) osób doznających przemocy, a także pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności.

W cyklu przemocy występują 3 niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

1. *faza narastania napięcia* – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwany wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to drobne nieporozumienia, błahostki, powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
2. *faza ostrej przemocy* – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.
3. *faza miodowego miesiąca* – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna uświadamiać sobie, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację,

przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary natomiast wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragną i nawet jeśli wcześniej były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli, z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

Takie cykle mogą trwać wiele lat. Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest gorzej. Fazy narastania napięcia stają się coraz częstsze, fazy ostrej przemocy coraz groźniejsze i dłuższe, a fazy miodowego miesiąca krótsze i mniej intensywne. Sprawca zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, ostrego przekleństwa, aby skończyć na ciężkim uszkodzeniu ciała, wymyślnych psychicznych torturach, trwałym okaleczeniu, czy zabójstwie.

BŁĘDNE KOŁO PRZEMOCY

4. MITY I STEREOTYPY DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Wiele społeczeństw, czy środowisk nie reaguje na problem przemocy w rodzinie, wyrażając tym samym zgodę na przemoc. Jest to wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Mity i stereotypy usprawiedliwiają stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności

czy okrucieństwa wobec bliskich. Dają sprawcy sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc, umacniają w nim pewność siebie i poczucie bezkarności, zniewalając ofiarę przemocy i zmuszając ją do milczenia. Dobrze aby ofiary miały świadomość, co jest mitem i stereotypem, aby nie ulegać fałszywym przekonaniom odbierającym siłę do walki o lepsze życie:

1. przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać;
2. przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego;
3. przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar;
4. jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył;
5. policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych;
6. ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc;
7. to był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy;
8. gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy;
9. przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol;
10. gwałt w małżeństwie nie istnieje;
11. osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie;
12. nie ujawnia się tajemnic rodzinnych;
13. nie można zmienić swego przeznaczenia.

Przemoc w rodzinie zawsze jest działaniem destrukcyjnym. Dlatego tak ważne jest, aby na nią reagować.

Pomoc ofiarom przemocy obejmuje bardzo szeroki obszar działań. Strategicznym celem pomagania jest działanie zmierzające do odbudowy „konstruktywnej mocy” drugiego człowieka, która wyrażałaby się nie tylko w dostarczeniu wiedzy na temat przemocy, lecz bardziej w wewnętrznym przekonaniu osoby o własnej kompetencji i prawie do godności. Jest to pomoc interdyscyplinarna – ofiara ma możliwość skorzystania z pomocy wielu służb, których obowiązkiem jest udzielenie jej wsparcia. Ofiary przemocy mogą skorzystać ze wsparcia w punktach konsultacyjnych, schroniskach, dzwoniąc do telefonu zaufania, mogą zostać objęte pomocą w ramach Niebieskiej Karty. Mogą również skorzystać ze wsparcia psychologicznego i terapii.

Zapobieganie przemocy wymaga wieloaspektowych działań. Samo karanie sprawcy niewiele daje – nie zmienia jego sposobu myślenia i działania. Po odbyciu kary wraca on do domu i najczęściej podejmuje stary sposób zachowania wiążący się ze stosowaniem przemocy. Należy zatem działania zapobiegające prowadzić wielotorowo: od profilaktyki po pracę z ofiarami przemocy i jej sprawcami.

II. DIAGNOZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY TWORÓG

Gmina Tworóg położona jest w centralno-zachodniej części województwa śląskiego. Swym zasięgiem administracyjnym Gmina Tworóg obejmuje 10 miejscowości:

- Boruszowice
- Brynek
- Hanusek
- Koty
- Mikołeska
- Nowa Wieś Tworoska
- Połomia
- Świniowice
- Tworóg
- Wojska

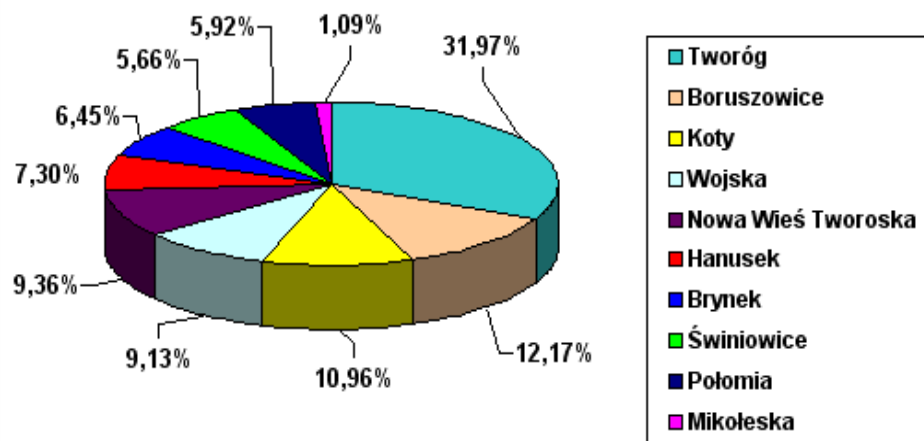
Tworóg stanowi centrum Gminy tu znajduje się siedziba władz Gminy oraz gminne ośrodki: zdrowia, oświaty i kultury.

Powierzchnia Gminy Tworóg wynosi: 12.492 ha

WYKRES I Ludność Gminy wg stanu na dzień 31.12.2010 r. kształtuje się następująco:

ogółem: **7.866**

w tym: mężczyźni: 3.823 (48,60%), kobiety: 4.043 (51,40%)

źródło: dane Urzędu Gminy w Tworogu <http://tworog.pl/ludnosc>

TABELA I szczegółowe dane na temat liczby ludności:

Miejscowość	Liczba	Procent	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	7.866	100%	3.823	4.043
Tworóg	2.515	31,97%	1.212	1.303
Boruszowice	957	12,17%	474	483

Miejscowość	Liczba	Procent	Mężczyźni	Kobiety
Koty	862	10,96%	426	436
Wojska	718	9,13%	347	371
Nowa Wieś Tworoska	736	9,36%	367	369
Hanusek	574	7,30%	267	307
Brynek	507	6,45%	249	258
Świniowice	445	5,66%	220	225
Połomia	466	5,92%	221	245
Mikołeska	86	1,09%	40	46

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY TWORÓG W LATACH 2009 - 2011

Dla celów przeprowadzenia diagnozy występowania zjawiska przemocy w Gminie Tworóg, Gminny Zespół Interdyscyplinarny zgromadził dane z różnych jednostek stykających się z problematyką przemocy takich jak: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, placówki oświatowe, a także Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach. Dane uzyskane w toku prowadzonej pracy poszczególnych specjalistów (wywiady środowiskowe, Niebieskie Karty, dzienniki pracy, sprawozdania, obserwacje) wskazują, iż do najczęstszych przejawów przemocy domowej na terenie Gminy Tworóg należą: awantury domowe (w tym awantury pod wpływem alkoholu), pobicia (w tym poniżanie i wyzwiska), przemoc ekonomiczna (związana głównie z wydawaniem pieniędzy na alkohol), oraz zaniedbywanie dzieci przez niewłaściwe wywiązywanie się z obowiązków rodzicielskich. Ofiarami są głównie kobiety i dzieci. Poniżej przedstawione zostaną szczegółowo dane uzyskane z poszczególnych instytucji.

2.1 DANE KOMISARIATU POLICJI W TWOROGU

TABELA II Wykaz interwencji w latach 2009 - 2011

ROK	INTERWENCJE OGÓŁEM	INTERWENCJE DOMOWE	ODWIEZIONYCH DO IZBY WYTRZEŻWIEŃ	WNIOSKI DO KOMISJI ALKOHOLOWEJ	POSTĘPOWANIA KARNE DOT. ZNĘCANIA SIĘ NAD RODZINĄ
2009	227	52	12	5	5
2010	345	84	11	7	10
2011	260	59	19	1	3

Dane przedstawione w powyższej tabeli pokazują liczbę interwencji domowych w stosunku do liczby wszystkich interwencji przeprowadzonych przez funkcjonariuszy Policji w badanych latach. W 2009 roku interwencje domowe stanowiły 23% ogółu przeprowadzonych interwencji, w 2010 roku 24%, a w 2011 23%. Reasumując można zauważyć, iż w badanych latach skala interwencji domowych jest niezmienna w stosunku do ogółu interwencji. Wraz ze wzrostem wszystkich interwencji zwiększała się również liczba interwencji domowych. Najwięcej interwencji, w tym również domowych zostało przeprowadzonych w 2010 roku.

WYKRES II Stosunek liczby interwencji domowych do ogółu interwencji

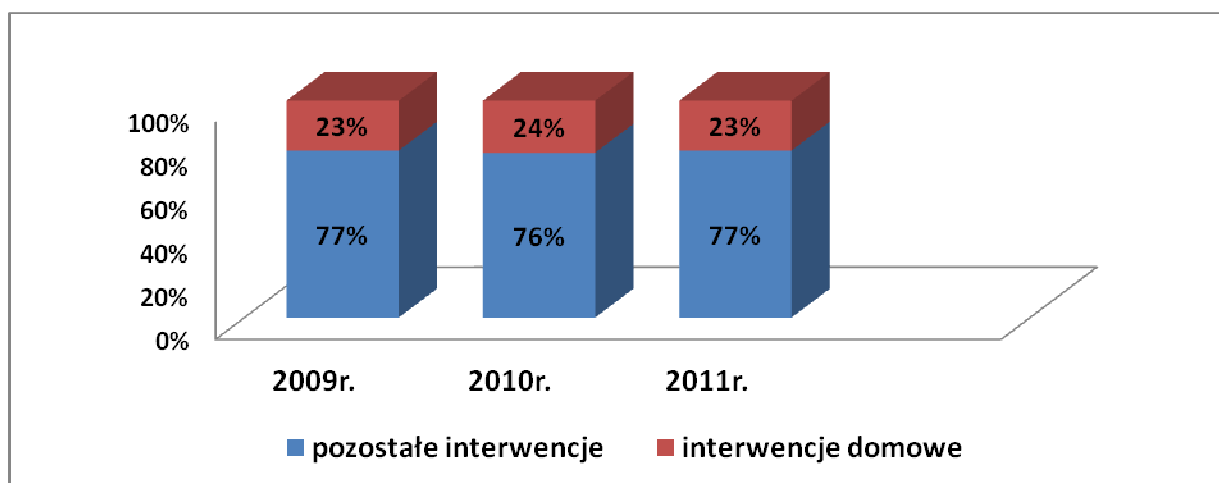

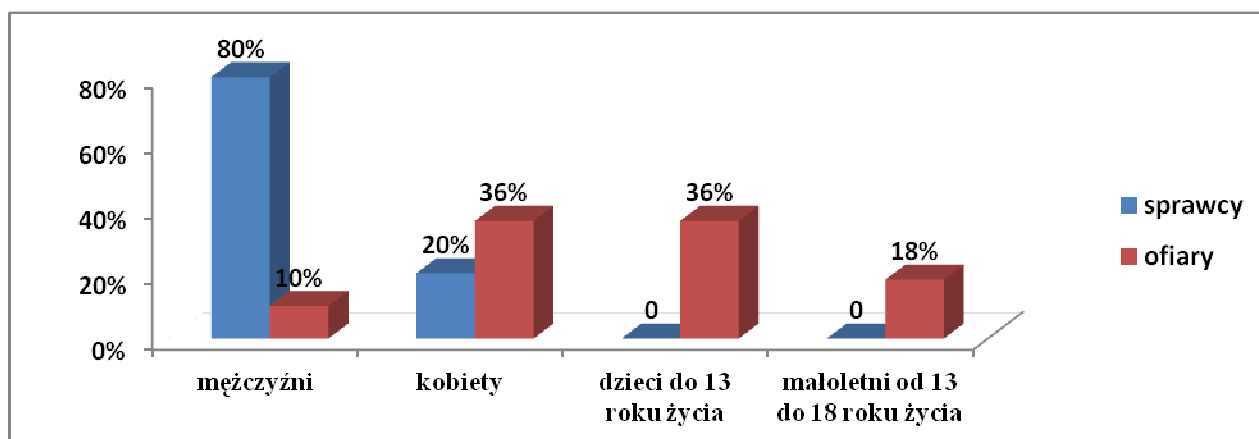
TABELA III. Dane dot. Niebieskich Kart założonych w latach 2009 - 2011

GMINA TWORÓG	2009r.	2010r.	2011r.
LICZBA NIEBIESKICH KART	0	7	8
LICZBA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ - OGÓŁEM	0	20	13
w tym: KOBIECY	0	7	5
MĘŻCZYŹNI	0	0	3
DZIECI DO LAT 13	0	8	4
MAŁOLETNI OD 13 DO 18 ROKU ŻYCIA	0	5	1
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ - OGÓŁEM	0	7	8
w tym: KOBIECY	0	0	3

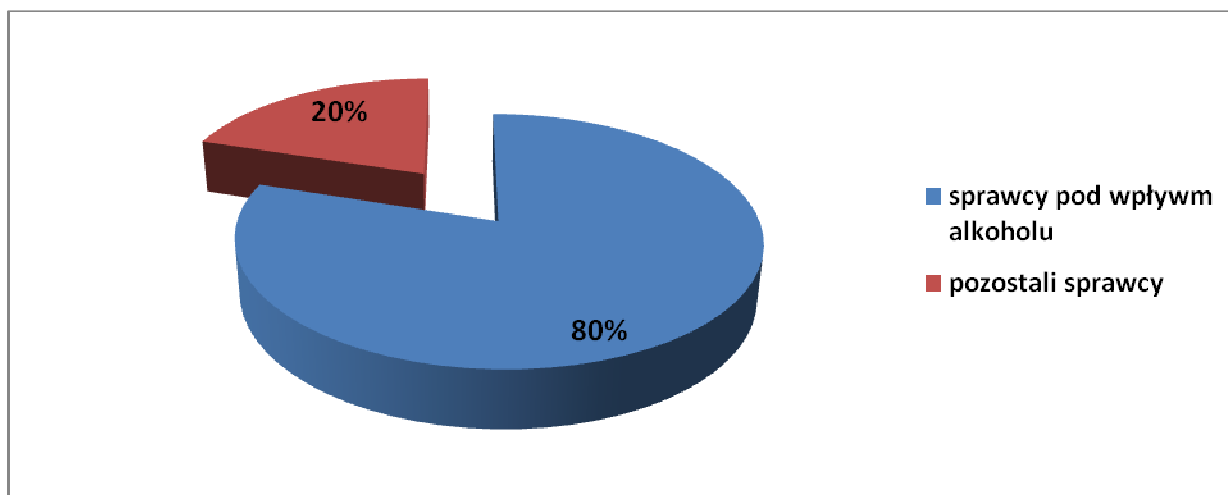
MĘŻCZYŹNI	0	7	5
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ POD WPŁYWEM ALKOHOLU - OGÓŁEM	0	7	5
w tym: KOBIEТЫ	0	0	0
MĘŻCZYŹNI	0	7	5

Z przedstawionych w tabeli danych wynika, iż w większości przypadków sprawcami przemocy byli mężczyźni (12 na 15 sprawców to mężczyźni). Wszyscy mężczyźni – sprawcy przemocy - byli pod wpływem alkoholu w momencie interwencji. Z kolei 3 kobiety będące sprawcami przemocy w momencie interwencji były trzeźwe. Ofiarami przemocy natomiast były głównie kobiety i dzieci (30 na 33 ofiary to kobiety i dzieci), tylko w 3 przypadkach ofiarami byli mężczyźni.

WYKRES III Zestawienie % liczby sprawców i ofiar przemocy domowej z podziałem na kobiety, mężczyzn, dzieci do 13r.ż oraz małoletnich 13 do 18r.ż (dane z 3 badanych lat)

WYKRES IV Stosunek liczby sprawców będących pod wpływem alkoholu do pozostałych sprawców przemocy w badanych latach)

2.2 DANE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TWOROGU

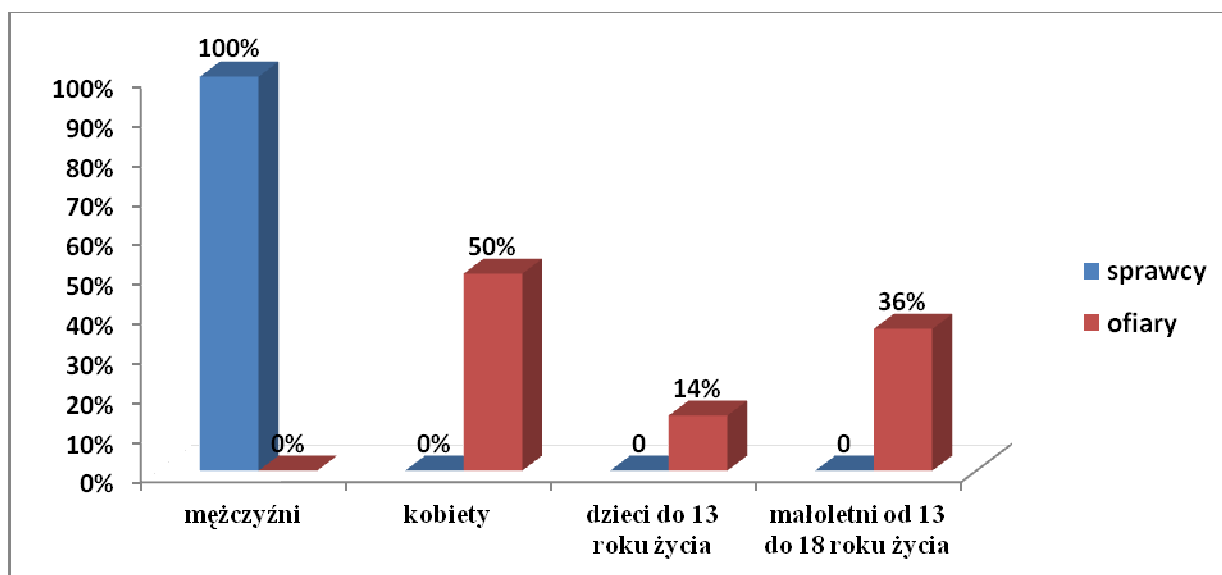
TABELA IV. dane dot. Niebieskich Kart założonych w latach 2009 - 2011

GMINA TWORÓG	2009r.	2010r.	2011r.
LICZBA NIEBIESKICH KART	2	1	4
LICZBA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ - OGÓŁEM	4	6	4
w tym:	2	1	4
KOBIETY			
MĘŻCZYŻNI	0	0	0
DZIECI DO LAT 13	0	2	0
MAŁOLETNI OD 13 DO 18 ROKU ŻYCIA	2	3	0
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ - OGÓŁEM	2	1	4
w tym :	0	0	0
KOBIETY			
MĘŻCZYŻNI	2	1	4
LICZBA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ POD WPŁYWEM ALKOHOLU - OGÓŁEM	2	1	2
w tym:	0	0	0
KOBIETY			
MĘŻCZYŻNI	2	1	2

We wszystkich przedstawionych w tabeli przypadkach sprawcami przemocy byli mężczyźni, natomiast ofiary to wyłącznie kobiety i dzieci (7 kobiet i 7 dzieci). U większości sprawców do zdarzenia doszło pod wpływem alkoholu (w 5 na 7 przypadków sprawca w momencie zdarzenia był pod wpływem alkoholu). Tylko jedna sprawa zakończyła się

wyrokiem o znęcanie się psychiczne i fizyczne nad rodziną. Również w jednym przypadku sprawca przemocy został eksmitowany z lokalu wspólnie zajmowanego z ofiarą oraz orzeczono rozwód z jego winy. W pozostałych rodzinach procedury zostały zakończone. Sprawcy podejmowali leczenie odwykowe z różnym skutkiem, a ofiary wycofywały sprawę. Podczas wizyt kontrolnych pracowników GOPS nie zgłaszano problemów w związku z czym nie było podstaw do dalszego prowadzenia procedury.

WYKRES V Zestawienie % liczby sprawców i ofiar przemocy domowej z podziałem na kobiety, mężczyzn, dzieci do 13r.ż oraz małoletnich 13 do 18r.ż (dane z 3 badanych lat)

WYKRES VI Stosunek liczby sprawców będących pod wpływem alkoholu do pozostałych sprawców przemocy w badanych latach)

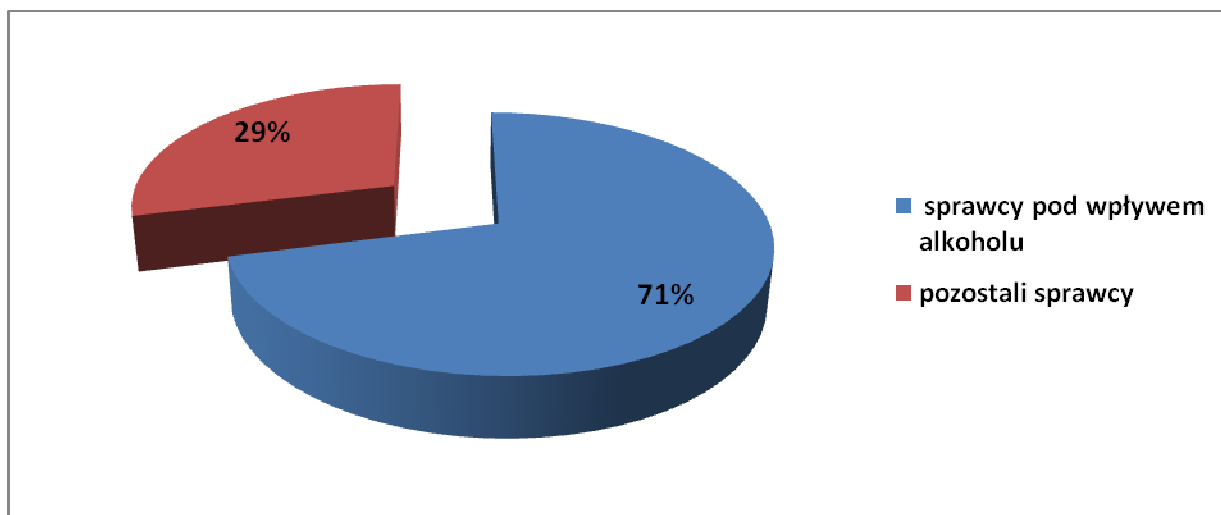

TABELA V dane dot. liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które uzyskały pomoc z GOPS w Tworogu w porównaniu do liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach które uzyskały pomoc z powodu przemocy domowej w badanych latach.

ROK	LICZBA RODZIN OBJETYCH POMOCĄ OGÓŁEM	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN KTÓRYM PRYZNANO POMOC W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ DOMOWĄ	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2009	152	460	3	12
2010	180	539	4	25
2011	172	509	3	13

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż jedynie ok. 2% wszystkich rodzin korzystających z pomocy GOPS, uzyskało pomoc z powodu przemocy domowej.

Problem przemocy jest bardzo wstydlivy, dlatego często jest ukrywany przez członków rodziny. Ofiary przemocy, najczęściej kobiety, nie szukają pomocy i nie informują nikogo o swojej sytuacji. Instytucje takie jak GOPS posiadają jedynie informacje o rodzinach z problemem przemocy, w który jednoznacznie przemoc stwierdzono. Rzeczywista liczba rodzin dotkniętych tym problemem jest zdecydowanie wyższa.

2.3 DANE SĄDU REJONOWEGO W TARNOWSKICH GÓRACH ORAZ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH Z TERENU GMINY TWORÓG

Uzyskane z Sądu Rejonowego dane wskazują, iż łączna ilość osób pozostających pod dozorem kuratorskim z art. 207 k.k - *Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5* z terenu Gminy Tworóg w latach 2009-2011 wyniosła: 1. Oprócz kuratorów prowadzących dozory do spraw karnych, problematyką przemocy, a konkretnie formą przemocy jaką jest zaniedbanie, zajmują się kuratorzy prowadzący nadzory w sprawach rodzinnych i nieletnich. Rodzin będących pod takimi nadzorami jest znacznie więcej. Łącznie w badanych latach 2009 – 2011 z różnego

typu placówek oświatowych w Gminie Tworóg do sądu zostało skierowanych 8 wniosków z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną ucznia. Skierowanie przez placówki wniosków do sądu było związane z niedopełnianiem obowiązków rodzicielskich tj. z zaniedbywaniem dzieci.

3. PODSUMOWANIE

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić rozmiary zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Tworóg, w związku z występowaniem przemocy ukrytej. Przemoc ukryta to przemoc, która ma miejsce wewnątrz rodziny i nie została ujęta w statystykach z powodu braku wiedzy na jej temat. Społeczność Gminy Tworóg, to społeczność wiejska, co dodatkowo potęguje funkcjonowanie w świadomości mieszkańców mitów i stereotypów dotyczących przemocy. Dlatego ofiary często godzą się na przemoc i nie ujawniają nikomu swoich problemów. Z posiadanych danych wynika, iż w naszej gminie ofiarami przemocy są głównie osoby zależne od innych, a więc kobiety i dzieci. Zależność ofiar od sprawców może mieć różny wymiar (fizyczny, psychiczny i ekonomiczny). Ofiary przemocy, to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości. Najczęstszym objawem u osób doświadczających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń. Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Statystyki wskazują, iż niewielki procent rodzin boryka się z problemem przemocy, jednak jest tak dlatego, ponieważ świadomość społeczności gminnej na temat przemocy oraz możliwości uzyskania wsparcia przez ofiary jest bardzo niska. Poniżej przedstawione zostaną cele niniejszego programu oraz działania, które będą prowadziły do realizacji założonych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Tworogu celów, a tym samym przyczynią się do skutecznego przeciwdziałania przemocy, większej wykrywalności zjawiska przemocy domowej, zwiększenia się świadomości społecznej dot. form pomocy oraz miejsc, gdzie taką pomoc można uzyskać.

III. CELE PROGRAMU

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb.

2. SZCZEGÓŁOWE CELE PROGRAMU:

1. edukacja społeczna i promocja postaw społecznych oraz działań wolnych od przemocy;

2. stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielenia profesjonalnej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy;
3. zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców;
4. podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, poprawa skuteczności podejmowanych działań.

3. ZAKŁADANE REZULTATY:

1. zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
2. podniesienie wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
3. zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc;
4. zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
5. wzrost wiedzy dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie;
6. wzmocnienie systemu wsparcia na rzecz ofiar przemocy w rodzinie;
7. zwiększenie dostępności do informacji o podmiotach udzielających wsparcia ofiarom przemocy domowej oraz o formach udzielanego wsparcia;
8. wzrost kwalifikacji kadr w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
9. zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

IV. DZIAŁANIA PROWADZĄCE DO REALIZACJI CELÓW

DZIAŁANIE 1

DIAGNOZOWANIE I MONITOROWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE:

1. opracowywanie diagnoz zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy;
2. funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
3. monitorowanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagających ofiarom i sprawcom przemocy domowej;
4. prowadzenie dokumentacji w sprawach przemocy domowej.

DZIAŁANIE 2

TWORZENIE GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

1. systematyczne zwoływanie posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

2. systematyczna edukacja społeczności Gminy Tworóg poprzez lokalne środki przekazu, która ma przede wszystkim na celu zwalczanie stereotypów utrudniających pomaganie, a także uwrażliwienie na sytuację ofiar przemocy (drukowanie ulotek, plakatów, zamieszczanie w lokalnej prasie, na stronach internetowych i gablotach stałych informacji, kampanie informacyjne i edukacyjne, itp.);
3. motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej;
4. realizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje i udoskonalających umiejętności poszczególnych służb w zakresie pracy z ofiarą i sprawcą przemocy.

DZIAŁANIE 3

PROWADZENIE PORADNICTWA I INTERWENCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

1. Prowadzenie bezpłatnego poradnictwa prawnego, socjalnego i psychologicznego dla ofiar przemocy domowej przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tworogu.
2. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej w tym:
 1. udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej;
 2. poradnictwo psychologiczno-terapeutyczne;
 3. poradnictwo pedagogiczne;
 4. poradnictwo socjalne.
3. Współpraca z Tarnogórskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Tarnowskich Górach.
4. Interwencyjne umieszczanie ofiar przemocy domowej w mieszkaniach chronionych i innych ośrodków działających w ramach pomocy ofiarom przemocy.
5. Stworzenie warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymywanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych.
6. Powoływanie i rozwiązywanie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w składzie ustalonym w zależności od potrzeb.
7. Stosowanie procedury „Niebieska Karta”.

V. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU ORAZ BUDOWĘ GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. ZASOBY INSTYTUCJONALNE:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tworogu;

2. Komisariat Policji w Tworogu;
3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tworogu;
4. Gminny Ośrodek Kultury w Tworogu;
5. Gminne przedszkola;
6. Szkoły podstawowe z terenu Gminy Tworóg;
7. Gimnazjum w Brynku
8. Caritas Parafii Tworóg;
9. Punkt terenowy Powiatowego Urzędu Pracy.

2. ZASOBY KADROWE:

1. pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tworogu;
2. funkcjonariusze Komisariatu Policji w Tworogu;
3. lekarze;
4. pielęgniarki środowiskowe;
5. Przedstawiciele Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
6. Przedstawiciele Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie;
7. pedagodzy;
8. psychologowie;
9. pośrednik pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach;
10. kuratorzy sądowi.
11. opiekunowie świetlic środowiskowych

3. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI POMOCOWYMI:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach,
2. Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień,
3. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowskich Górach,
4. Sąd Rejonowy Tarnowskie Góry,
5. Powiatowy Urząd Pracy Tarnowskie Góry,
6. Noclegownia miejska dla bezdomnych

4. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ:

1. stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie;
2. brak współpracy sprawców przemocy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów;
3. problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach dotkniętych przemocą;
4. brak odrębnego pomieszczenia dla prowadzenia rozmów ze sprawcą i ofiarą przemocy;

5. brak bezpośredniego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, psychiatrycznego itp.);
6. zbyt mała współpraca interdyscyplinarna;
7. brak motywacji finansowej dla członków zespołu interdyscyplinarnego;
8. niewystarczająca ilość lokali umożliwiających w razie potrzeby odizolowanie ofiar przemocy od sprawców przemocy.

VI. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring i sprawozdanie z realizacji programu będą dokonywane raz w roku w oparciu o dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do końca marca każdego roku i przedstawione na sesji Rady Gminy

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie będzie finansowany ze środków własnych Urzędu Gminy Tworóg oraz gdy będzie taka możliwość ze środków budżetu państwa ramach dotacji celowej oraz pozyskania funduszy z programów unijnych. Przewidziany jest też wkład jednostek realizujących program.